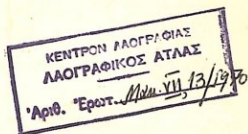

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ 1968 / Ιούλιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). *Σωτήρα*.....
(παλαιότερον ὄνομα: *Λούμβρις*), Ἐπαρχίας .. *Ἐδέσσης*,
Νομοῦ ... *Πέλλης*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Καρναρὸς*
Λιμνιτρὸς..... ἐπάγγελμα ... *Λιμνιολογίας*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Βουλγαρουπόλεως Ἐδέσσης*...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *10. Σέπτ. 1919*.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... *Καραμπάτσικης Χρήστου*.
.....
ἡλικία .. *70*.... γραμματικαὶ γνώσεις... *Λιμνιολογίας*.
..... τόπος καταγωγῆς ... *Σωτήρα*.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; ... *Διὰ ἐπορχὴν προωρίζοντο αἱ ἡμε-*
πεδιναὶ καὶ αἱ ὄρειναι διὰ βοσκήν.....
Ἐπὶ τὰς αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ..... *Ἦσαν χωρίζεται ὡς ἐπὶ το πλεῖστον*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
..... *εἰς ξένους κ.π.λ. (τούρκους τσιφλικιᾶδες)*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διαγενομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *ὁ πατὴρ διένεμε τὴν περιουσίαν του*
εἰς τὰ τέκνα του μετὰ τὸν θάνατον.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἡσχολοῦντο... εἰς...*

ἀμφοτέρας.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἡσχολοῦντο καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

εἰς τὰ ὡς ἀνὴρ κτήματα εἰργάζοντο ὡς ἄτομα, ἀλλ' ἐν...
παλαιῇς καὶ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειαν.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-
κατόροι κλπ.) *κολλῆγοι* Ποία ἦτο ἡ κρινωνική των θέσις ; ...

ἡ κρινωνική. θέσις τῶν κρινων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς χαλκὸν ἐστὶν περὶ.

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *εἰς χρήμα*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι. ἔργον ἐπὶ αὐτῇ κατὰ μισθὸν. ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἡ ἀμοιβὴ ἦτο εἰς χρήμα.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο*

καὶ προήρχοντο ἀπὸ ἀγνωστοῦ μεροῦς.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *ἔφευγον ἐξ αὐτοῦ κυρίως. εἰς*

Ἀμερικήν......

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ἐπῆγαιναν ἐπο-*

χμιῶς... κυρίως... ὡς... ἐργάται.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιάς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος ; ...

..... ἐλιπαίνοντο ἐν μὲν θῶς με ζωϊκὴν κόπρον
καὶ δια κάλυψιν τῶν χωραφίων
δια παραχωμάτων.....

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας ; ..... μετὰ τὸ ἔτος 1950.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; .. τὰ ἄροτρα ... μετὰ τὸ 1940 αἱ μηχαναὶ μετὰ τὸ 1950.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ ; ..

Σιδηροῦν ἄροτρον τῶν μονοφτερόν ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς ἡμιπέδινα κτήματα. τὰ ἑτεροκυβέδοντα ἐν κτλ ἀγρῶς.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. Χαρατὰβαί 4..... 7..... 10.....
2. Ὠνὶ 5..... 8.....
3. Κέντροκύβελος 6..... 9.....

Μονοφτερον

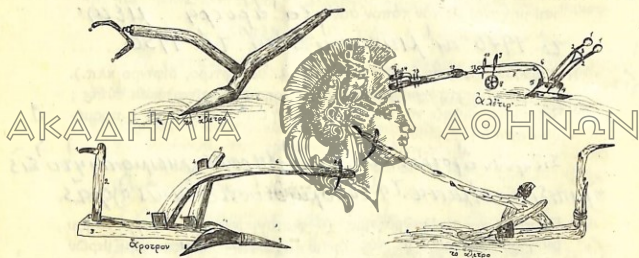
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει ;) .. μετὰ τὸ ἔτος 1963
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... τὸ ἔτος ... 1966.....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) ἀπὸ ἐξήκ. 167.

5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ ..... ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκενάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ὑπάρχον· εἰδικὸν εἶδος τοῦ χωρίου οὗ ἀποῖαι τὰ κατασκευάζον οἶαν· ἔμως δ· χειρὸς ἤτο ἄωρος τε... κατασκευάζεν ο· ἴδιος .....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ υπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χεῖροχαβῆ	6.	11. ....
2. γνί	7.	12. ....
3. τροχός	8.	13. ....
4. μοτόφιτρο	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὧλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆ-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

εἰς τὰ ἡμιπεδινὰ καὶ πεδινὰ... χωράφια (χωματερὰ)
...ἐχρησιμοποιοῦντο... ἄλλο... ὕνι καὶ εἰς τὰ...
...πετρωδῶν... ἄλλο.....

ὕνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου... Τὸ ἐχῆμα

τῆς σπάθης ἦτο σκενέμακρον.

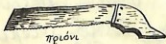
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου... ἐξ αἰσίου

Κατασκευασμένη... καὶ ἐκ ξύλου εἰς
ὠφελμένους, ἀλλὰ ὡς ἐπὶ το πλείστον
ἦτο ἐκ αἰσίου.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου... ἐχρησιμο-
ποιοῦντο... τὰ σκεπάρνι, ἀρνάρι, ἀρίδι κ.α.

πριόνι

ἀρίδι

ρινι ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἐκρησιμοποιοῦντο βόες-ἵπποι. L.*

β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *εἰς ὄργον ἐδάφους ἐν ῥωσ. καὶ εἰς ἑνὶν δύο.*

9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἦτο ἀναγκαῖος*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευλές, πιζεύλια κλπ.). *ο. ζυγός ἦτο μετασκευασμένος ἀπὸ δέρματος καὶ ἔξαρτήματα ἦσαν οἱ ζευλές, τὰ λοῦρα καὶ ἡ πιζεύλια.*

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Δ*

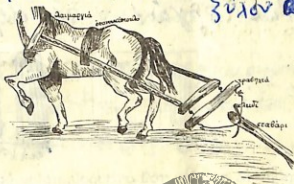
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλαούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *ο. ἐν ἐδάφους κρήνη. βοηθῆται (λοῦρα).*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *ἀπὸ τοῦ 1930.*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Ἡ ζευξίς τοῦ γίνεται ἐν ἑσῇ. τοῦ ἴσου. εἰς τοῦ λαοῦ καὶ ἔχει λοῦρα καὶ ὠδὴ, φέρει τὸ ὄψιστον δι' ἀλῆτρι εἶναι ἐννοημένον μετὰ τῶν οἰσῶν οἱ ὄψιστοι ἐννοημένοι μετὰ ἄροτρον.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Τὸ ἄλογο ἔφερε εἰς τὸ λακμόν στενὸ λουρί
γεμίσσαμε ἄχυρον, εἰς τὸ μέσον τοῦ θώρακος διαβε
ρευνῶ ἀπὸ τὸ πρῶτον τὸ λουρί τοῦ λακμόν φινδύει μὲ ἐνὶς
ξύλον ὅσον σπηλινὸν καὶ
τὸ ἄροτρον.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἄρου ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

ὄργωναν εἰς αἰῶνες.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

ἡ μεφάλα καὶ τὸν ἴωσαν
ἐμπνεύει εἰς τὸν ἴωσαν ὁ ὁστικός πνεύμα
μετὰ ἄροτρον εἰς ἐνὸς στενόμαυρον δακλόν.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

εἰς τὸν ἄροτρον τὸ ξύλινον ἐμπνεύει
τερον διὰ τῆς ἐκαστοῦς. Δὲν ὁστικός μετὰ λουρί τοῦ ἴωσαν

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Τὸ ξύλινον καὶ τὸν ἴωσαν ὁ γεωργὸς κατεύθυνε με
χαλινὰ.

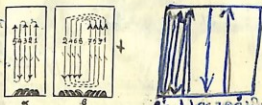

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Τὰ ὄργωματα ἐγένετο ὡς εἰς τὴν ἡλείκτον αὐτὴ κατ' εὐθείαν γραμμὴν (παλαιότερη ἐν μένῃ).

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σωανίως... ὀργώνετο περιφερειακῶς.

ἄλλος τρόπος ὀργώματος

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορὰς, ντάμιες, στασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); Ἡ σπορὰ ὡς ἐν ἀγρῷ ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ σήμερον ἀκόμη π. 1794.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με ἀυλακίαν με ἀυλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον, με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; ... Ἄν. ὑπάρχει ἀλλ. ... συν. ἔχει. ... σπορὰς σὲ τὸ πᾶν τοῦτον.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεις) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. ... Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων τῶν ἀγρῶν ἐγένετο μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἀντικατάστασιν, διὰ τὴν ἔδαφος ἦσαν περὶ τὴν

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .... *εἰς τὸν καὶ ἀραβοσίτου* .....

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*αὐτὴν καὶ τὴν σπορὰν τῶν ὡς ἀνωθεν λεγόντων (112) γ.
ὀργώματα ἐγίνοντο κατὰ τὴν περίοδον καὶ φθινοπώρον Ἀπριλίου
καὶ ἐκείνην το γύρισε* .....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν
κηπευτικῶν* .....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Μέχρι δύο ἕως τετάρτου ἔτι .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; .....

*ἐγίνοντο 2-3 ὀργώματα ἀπριλίου κατὰ τὴν
ἐποχὴ φθινοπώρου Ἀπριλίου*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

*ἔχρησται μοσχοκίττα κατὰ τὴν σπορὰν καὶ εἰς τὸ
καὶ κ. ποδάρη* .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

καθαριεμένος
γίνεται μετ' ἐλλειφοειδῆ ράβδον
ὡς ὁ γ. ἢ το κατὰ κινωμένην εἰς εὐθείαν

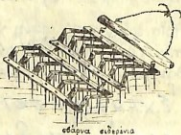
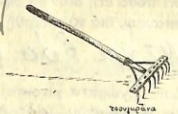
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

μετὰ τὸ ὄργωμα γίνεται
τὸ σβάρνισμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

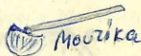
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Υπάρχει κ. ἓνα ἄλλο εἶδος... τοῦ πα-
 μουτικὰ ἢ οὐαίᾳ... ἐχρησίμευε... διὰ τὸ
 ἐκοιμή... ἀλακίων .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Παλαιότερον... ἐβοηθοῦν τὸν ζευγολάτην
 οἰκεία πρόσωπα ὅσα ἐμαρύντο ἀπὸ τοῦ βοῦ

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἶδους. Διὰ τῶν οὐαίᾳ τῶν οὐαίᾳ ἐμαρύντο

τὰ ποταμικά χωράφια ἢ καλλιέργεια ἐγένετο
 διὰ τῆς τοῦ πα... καὶ ἡ σπορὰ μετὰ τοῦ οὐαίᾳ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Διὰ τῶν ρόβη

τὸ... σανόν, τὸ... Μ. οὐαίᾳ, ἐκαλλιέργουντο ξερικὰ
 χωράφια, ἐνῶ για τὸ... τριφύλλι... οὐαίᾳ

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
 καὶ ἄλλως. Ἡ καλλιέργεια ἐγένετο μετὰ τοῦ οὐαίᾳ, ἐμαρύντο

οὐαίᾳ καὶ... ἐκαλλιέργουντο... μετὰ... πρὸ τοῦ οὐαίᾳ

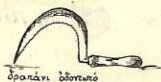
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Τὰ Σημεία
καὶ ἑθερίζοντο καὶ θερίζοντο με'.....
ὀδοντωτοῦ δρεπανίου καὶ ὅταν βιδωτοῦσαν
ἀνεμυχμένα ἀγκάθην ἑθερίζοντο διὰ τῆς
κόβης*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἑθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *με. κόβης*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἡ λεπίς ἦτο ὀμαλή

- 4) Πῶς ἦτο κατασκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *Ἡ
χειρολαβὴ ἦτο κατασκευασμένη ἀπὸ
κέρατο βοδίου*

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Αὐτὰ κατεσκεύαζοντο... ὁ δὲ διδύροντο ἔν τῳ ἀλῆν...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερον ὁ τρόπος αὐτοῦ ἔτε... ἐν χρήσει... ἐν ὑφίσταται σήμερον...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλῃ κοπτερόν μέσον, ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *ὁ σῖτος καὶ ἡ κριθή... ἐθερίζοντο... ὑπερβαίναν τὸ ἄκρον ἐν τῷ βρώμῳ τῷ ὄρει...*

2) Οἱ σταχύες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Ακαδημία ΑΘΗΝΩΝ*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραχμίδες, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Μετὰ τὸ θερίζοντα... χερόβολα... ἐκ τοῦ θερίζοντος ἐδάφους οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Τοποθετοῦνται κατὰ τοὺς ὁδοὺς... ἐπὶ τὰ σταχύνια... καὶ κινεῖται διὰ τὴν ἀπὸ τὸν κορμὸν... τὰ δράγματα τοποθετοῦνται ἀπὸ τὴν χειρὸς καὶ κεφαλὰς τῶν σταχύων ματὶ ὅσον εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. *Καλούνται άγκαλιές αλλε καί*
(θουλάτζες).....

γ. Οί θερισταί.

1) Ποίοι θερίζουν : άνδρες καί γυναίκες ; Ύπῆρχον (ή ύπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοι ήρχοντο ώς έπαγγελματίας δι' αύτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ άλλων τόπων καί ποίον ; *ΕΦΕΡΤΟΝ...*

ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΟΤΑΝ ΝΙΣΤΗΧΕΝ
ΠΟΛΥ ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΝΟΙΚΕΚΥΡΙΟΣ ΕΠΑΪΡΝΕΝ
ΜΕΤΕΡΟΝΑΜΑΝ ΘΕΡΙΣΤΑΣ ΓΑΡ ΠΟΛΥ ΓΙΝΟΝΤΗ ΧΑΡΙΣ

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 αποκοπήν (ξεκαπής). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Το ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τας πληροφορίας καί τήν σχετικήν
 εις τὸν τόπον σας ονοματολογίαν).....

ΗΜΕΙΒΟΝΤΟ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ ΚΑΙ Η
ΕΜΟΙΘΗ ΗΤΟ ΕΙΣ ΧΡΗΜΑ ΤΟ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ
ΗΤΟ ΜΕΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΦΑΓΗΤΟΥ.....

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τας χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, Ιδίᾳ τῆς άριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Επίσης κατὰ
 τήν έναρξιν τῆς εργασίας τήν πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις τήν μέσην τοῦ σώματος διὰ νά μή αίσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μή πονή ή μέση των) ; *ΟΤΑΝ ΟΥΤΗΧΟΝ*

ΑΓΧΑΔΙΘΕΤΟ ΧΑΡΑΚΙ ΟΙ ΘΕΡΙΣΤΑΙ
ΕΦΕΡΟΝ ΕΙΣ ΤΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑΝ ΧΕΡΑ
ΧΑΛΥ ΑΥΤΕΣ ΔΕΡΜΑ ΕΒΑΤΑΝ ΤΕΙΧΕ
ΣΤΑΧΥΑ ΘΙΝΑΤΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΣΗΝ ΧΙΤΩΝ ΜΕΝ

ΠΟΝΗ Η ΜΕΣΩ ΤΩΝ

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ..... ρ

Ἰνὴ δὲ δὲν ἐδίδετο μετὰ πρὸς ἑαυτήν,
ὁ θερισμός ἀρχίξῃ διακ. κυρηνίαν αὐτῇ.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ἔπειτα δὲ...

ὁ ποιητὴς τῶν θερισμῶν τραγουδοῦν διὰ
τῆς τραγουδοῦσας καὶ ποιῶν (ῥαπεύ, κ.τ.λ.)

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. ἔπειτα δὲ...

Ἰνὴ αὐτῆς τῶν ποιητῶν φέρει θαυμάσια
(ὁ ποιητὴς ῥαπεύ), εἰς τὸ χωράφι οἱ θερισταὶ μετὰ
τελειώσας τὸν θερισμὸν πετοῦν τὰ δρεπανίδια
εἰς τὸ πῶδιον τῶν νοικοκυρῶν συμφωνίᾳ μετὰ
ἑθίμου καὶ ἐπικρατεῖ καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν θερίαν
ρίχνει καὶ φέρει

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Τοῦ ἀέριμο γίνεται.

ὁ ποιητὴς μετὰ τὸν θερισμὸν, ἀν. εἶναι
πραεῖν καὶ ἄφρονον, εἰς τὸν σταχυὸν
ἀφῆκε καὶ εἰς τὸν σταχυὸν εἰς τὴν ξηραδίᾳ.

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

ὁ νοικοκύρης ἔδενε τοὺς στάχους καὶ
τὰ μετέφερε ὁ ἴδιος. ἔδένοντο μὲ
15-20 ρίζες θάμνους. 2 φουδρεῖα
ἐκαστοῦ δέσιμου κέρε ἐπὶ μισῇ ἡμέρᾳ διὰ τὴν
μὴ σθαφοῦν. ἔχε νομοθετηθῇ καὶ
ἐν ξύλῳ διὰ τὸ σφύξιμο τῶν δεματιῶν.
τῶν.....

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον
συγκεντρώνοντο καὶ ἀποθεσσάμενα
μεγάλῃς θυμωνιῇ, ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον εἰς μικρὰ κοῦφω δ-δ δεματίων.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Ἡ καλλιέργεια
αὐτῆς εἰσάχεται ἀπὸ τὸ 1900... Ἡ σπορά
αὐτῆς γίνεται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνοίξεως.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν *Ἡ ἐξαγωγή ἐκ τοῦ ἐδάφους γίνεται
μὲ σκαπάνην.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνιθίζεται παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὴν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ἡ τροφή κατὰ
τέτοιον τρόπον ἐξαίρεται καὶ κυρίως
μετὰ τὴν ἐξορύξεσιν ἐκ τοῦ ἐδάφους ἐκβάλλεται
μὲ κόβει, ἐξυφίνεται εἰς τὸ χωράφι καὶ ἐφυλά-
σσεται εἰς ἀχυρῶνας.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Ἐθερίζετο το καλοκαίρι με τὸ βέε*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας), τὰ χόρτα ἔξεραινοντο εἰς
τὸ χωράφι... καὶ θεμενίσθησαν πρὸς
ἐδικοὺς ἐργαλίου τῆς (φωτογραφίας)...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Ἡ μεταφορὰ τῶν δεματιῶν ἐγένετο δια-
τῶν δυνάμεων εἰς τὸ ἀλώνι ἢ καὶ εἰς τὴν
αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σπῶρον;
Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

ὁ χώρος πρὸς τοποθέτησιν τῶν δεματίων ἐμαλείτο
θεμνιστῇ ἢ δέλωσθαι δέχεται εἰς σπῶρον καὶ
εἰς ἐκθερὸν χωρὶς

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἀχύρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

Τὸ ἀλώνι ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν καὶ ἐ-
χωρήσθη τῶν γεννημάτων τῶν δημη-
τριακῶν ἐγένετο εἰς τὸν χωρὶς τὸν ἀλώνιον.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατέσκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
ποίαν θέσιν; Συνηθὼς τὸ ἀλώνι κατασκευάζεται
ἔξω τοῦ χωρίου, περὶως εἰς ὑψηλὸν
μέρος γιὰ τὸ μὴ πρὸς αἶρα οὐδὲ αἶμα
ἐβλήθαι εἰς τὸ γέννημα

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
 εἰς τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ ἀλώνι*
ὡς ἐπὶ τὰ πλεονάζον... ἀπὸ τοῦ εἰς πλεονάζον
οἰκογενείας. ἡ χρῆσις του ἐκτεταμένην.

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....
Τὸ ἀλώνισμα ἄρχεται εἰς τοὺς τοίχους τοῦ λαλοῦ
καὶ ἔχει μετὰ τὴν μετὰ τὴν ἀρχήν.

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Τὸ ἀλώνι ἐστρωμένον*

ἐκ κόπρου βοῶν καὶ μετὰ τὴν
ἐστρώσει καὶ ἀφ' ἑξῆς τὴν ξηραθῶν...

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων).....

Ἐπισκευάζεται ἀπὸ τῆς ἐναρξέως πρὸ
τοῦ ἀλωνισμού διὰ μείγματος κόπρου
βοῶν.

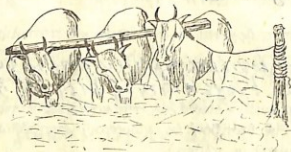
9) Ἡ ὥς ἂν ἀνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ἡ προετοιμα*

διὰ τὴν ἐκτετατὴν εἰς ὥρισμένην ἡμέραν καὶ
ὥραν.

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἡ ἀλωνισμὸς τῶν σταχύων διὰ ζῶων.
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο κοινὸν κ.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

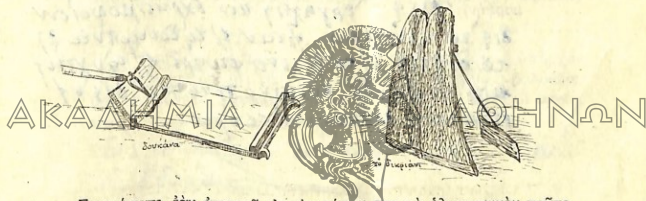
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ἐξάκις στῆλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καλοῦντο νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὸ ἀλώνισμα γίνεται διὰ βοῶν.
καὶ ἵππων.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στύλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειῆς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειῆς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Τῇ 9. 8. 9.
 ἐκδέχονται διὰ ἐκείνους ἐχαικιστοὺς ἐν κεντρικῷ ὅγκῳ
 τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἐν ἑκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ
 ὅγκῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ
 ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἐκείνῳ

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δίκριανι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἁλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ά.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; . . .

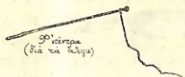
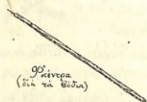
Τοιοῦτον μηχανήμα δὲν ἔχρησιμεῖται
 διὰ τοιοῦτον σκοπὸν.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

..... ἀλωνίζοντο περίπου 7-8 φορές
εἰς πλ. ἡμέραν.....

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

..... εἰς τὸ τῶρον τῶν ἀλωνιστῶν
..... ἴδιον.....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα)

..... ὑπῆρχε ὁ τρόπος αὐτὸς διὰ τοῦ κοπάνου
..... ἔφικον εἰς τὴν βρώμην.....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον, μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

..... ἐλέγετο εἰς τὸ τῶρον τῶν « κοπάνων », καλεῖται ἔτι ἐν βεβληθῆς μύθων ἐκὸς μέτρον πᾶχος 5-10 χιλ. μήκος 1-2 μέτρα καὶ φτιαγνύται ἐκ ξύλου...

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνῃ ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)... *Τὰ μάρυματά τῆς*

*φακῆς, ρεβιθῆς ἢ ἄλλων δημητριακῶν ἐγένετο εἰς
τὴν αὐλήν κυρίως*

κοπάνος στρωγυλός

ξύλο κομμενὸν διὰ τὸ κοπᾶν
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; ..... *Ἡ ἀνωτέρω ἐργασία ἐγένετο*
ἐπὶ ὑποκοπῶν προώπων κυρίως τῆς
οἰκογενείας τοῦ τῶν συγγενῶν σύχι
ἐπ' ἀμοιβῇ

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ κάρπυ τοῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

οἱ σταχυῖες ἐτοιμασμένοι εἰς τὴν αὐλὴν
 ὁ ζῶντας αὐτὸς ἀπέβλεπε εἰς τὸν
 μὴν ἑωρῶν οἱ ῥιγες τῶν διμυτρίων
 διγυφ. χρεκίμοισιν θοῦν εἰς τὴν ἀχυρῶν. 25

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ-δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

... ὁ ἐν ἐτραγουδοῦσαν ἐντηθῶς .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωοιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) **ἡ πρώτη μηχανή**

ἀλάνιματος ἐκρηκίμοισιν θοῦν αὐτὸς τὸ πᾶν καὶ θοῦν
β'. Λίχνισμα **ζενή (ἐνεταρική)**

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... **ἐλεχοντο... αἶχρος, τοῦ...**

... **δε... λειῶμα... σωρεῖται... δε... λα...**
χνιθμάτος με... δικριάνι...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.

... εἰς τὴν ὡς εἶπω ἐρῶμεν, μόνον ἐπὶ τὸ στήμ
... εν κει. εδγ. κγ. ἀπηγήσωμα. (εἶχε ἀχὺμα ἐπὶ
... μυμης).

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φυτᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.

... Τοῦ ἀνέμισμα
... γίνεται με ἐιδιμό φυτᾶρι πᾶν
... εἶχε 45 δοῦνιγ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

... ἐλ' χνι. 7 ε. ο' ἀνδρας. 4 η' γυναῖκα, 11 χωρὶς
... 4 η' χρεὶ μα. 11 οὐν. εἰδιγ. λιχνιστῆς. 11 ε. ἀμοιβῇ.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἁλῶνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

... Τῇ χοιρῇ. 7 ε. με. 9 χ. 11 ο. πᾶν παραμένον
... με. 29 ὡ. 11 χ. 11 ο. με. 11 ο. 11 ο. 11 ο. 11 ο.
... ο' καρπὸς. 11 ο. 11 ο. 11 ο. 11 ο. 11 ο. 11 ο.
... εἶφον. 11 ο. 11 ο. 11 ο. 11 ο. 11 ο. 11 ο.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλῶνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

..... εἰς τὸ τόπον τούτων δὲν ἐβνηθί/ζο ἢ /ζῶσις
τῶν /ῶων δι' ἑ' το' ὡς ἀνω (δεύτερον) ἀλγίσμα

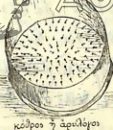
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

... Ο ἀποχωρισμός τῶν κοτύλων
ἀπὸ τῶν ἄχυρα γίνεται δι' τῆς
σουμπρῆνός.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

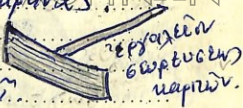

νων με' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

... οὐκ καρπύων ...
 ὁ ἀποχωρισμός τῶν καρπύων παλαιό
τέρον καὶ βύθρον ἐγένετο μέτῳ δέρμοντι
ἀπὸ μὲς ὁσέ τοῦ ὅλου ὅν πλύνεται καὶ
πέρσθων οἱ κότυλοι καὶ ἐπεὶ ἐμέναν
 ..... ἐπὶ αὐτῶν .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. ὁ καρπὸς σχηματίζεται
εἰς σωρόν. Σωρεύεται ἐπὶ ἐνὸς ἐργαλείου
ὁμοίου περίπτῳ τῆς βουχαρίας.
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν
τοῦ σωρὸς ρομφαίνεται τὸ
φτυάρι καὶ ἐπὶ ἐπὶ ἀπὸ τῶν κλῶν .....

- 8) Ἄλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

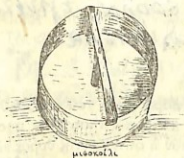
— ἀπὸ ὁδηγῶν —

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)...../.....

..... ΔΕΥ. ΚΑΤΕΒΑΛΛΟΝΤΟ ΕΦΕΛΓΕΙ ΜΑΙ' ὄτε
..... ὑΠῆρχε ἡ ΣΩΥΘΕΙΣ ΑΥΤῆς.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ σλαβονιστικό κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .....

..... Ο. Καρπὸς ἀποθηκεύετο.....
..... εἰς μεγάλας ξυλινὰς ἀποθήκας.....
..... ἐφ' ὁποῖα ὀνομάζοντο (ἀμμοθρία).....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κεύσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; Τὸ ἀχυρὸν ἀποδυνεύετο
 εἰς ἀχυρῶνας, κατὰ ἐγὼ ἀγωνία
 ἢ ἀφρονς.

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τὸν καλυτέροις, στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα;...

Ἡ μαγὴ διαλογὴ τῶν σπόρων ἐγένετο
 ἀνὰ ὅπως μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ.;...

Ἡ γνωστὸν εἰς τὸν τόπον μας τὸ ἔθιμον
 τῶτο.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέν-
 νων μου κατὰ τὸν νῆον ἔτος.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος; .....

κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων
 καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους,
 καὶ μετὰ τὴν ἐξόδο τὸ εἰσθῆναι διὰ
 τὸ ἀναμμεῖν τὴν πυρᾶς.

- 2) Πώς λέγεται, ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Η φωτιά ειναι χριτων γενων ελεγκω φαινη εν χριτω.

- β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος;....

την πυραν ηναπτουν παιδες ηλικιας
15-20 ετων

- 2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;.....

Εγώ εχεβον αδοι από ης αιχας των
εωπιων, των αχυρων και εδουχεβον εν εις την ορειν
των χωριων

- 3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Εχωριζοντο οδοι εις 4 ομάδες και
εμοιραζον εν 4 τμήματα το χωριό.
Η καθε ομάδα των τμηματων ενδουχεβον εν
εξ αυτων εις την πλατειαν των τμηματων της.

- γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, εόρτια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα.....

κατα την πυραν εψαλλον εσματα των
χριτων γενων και πρωτοχρονιας (αδοι
κοχλια ης, κοχλια μωαμπου).....

- 2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν, (Περιγραφή λεπτομερής)

οεν εγνωριζον υποκει εξ αυτων.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαχίᾶς κλπ.) ....

εἰς τὸν, τῶσον τῶτον, καίονται
φραγται, χονδρὸν ξύλον καὶ ἄλλο.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

δεὺ συνέθιζον εἰς τὸν τῶσον
τῶτον τῶς ἔνω ἔθιμον

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

καὶ εἰς παραμονὴς τῶν χριστουγεννιῶν ἐστὶ
μεντήριον πο. 15-20 παιδία, τῶν μελάνων
καὶ τῶν πλατίνων καὶ χάριν, ἀφ' οὗ
ἐκείνηθεν οὐτο. δεῦρ' ἀνὰ μετὰ πυρὰς ἐν
μέσῳ τῶν ἐνδύμασιν ἐρεχον εἰς τὸν δρό-
μον καὶ ἐκείθεν ξύλον ἄφρον ἐκείθεν
τον, ἡν ἔβρον τῶν τῶν δὲον γύρω αὐτῶν
φωτίζον ἐρεχον δὲον χριστουγεννιῶν
πραγμὸς τῶν τῶν τῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ